

ТАШКИЛОТЛАРДА ИТ-ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН Фойдаланиш Аҳамияти

Хайруллаев Сиёвуш Илҳом ўғли

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Бизнес ва тадбиркорлик олий мактабининг 70411202 – Лойиҳа бошқаруви (Project Management) магистратура мутахассислиги сиртқи таълим шакли тингловчиси, Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси етакчи мутахассиси

Абдувалиев Абдуазим Абдуқодир ўғли

Ўзбекистон Республикаси Рақамли технологиялар вазирлиги ҳузуридаги Ахборотлаштириш ва телекоммуникациялар соҳасида назорат инспекцияси 2-тоифали мутахассиси

Аннотация: Мақола бугунга келиб кундан-кунга ривожланиб бораётган рақамли ва ИТ-технологиялар ҳамда ташкилотлар фаолиятида улардан фойдаланиш тўғрисида бўлиб, ташкилотларда фаолиятни автоматлаштиришни ривожланишида тутган ўрни ҳақида сўз боради. Мақолада ташкилотларда ИТ-технологияларни қўллашнинг моҳияти, ривожлантириш истиқболлари ва жорий этишдан кўтилаётган натижалар, шунингдек мазкур масалаларда келтирилган аниқ мисоллар тўғрисида сўз боради.

Калит сўзлари: Рақамли иқтисодиёт, онлайн хизматлар, электрон порталлар, очик маълумотлар, рақамли ҳукумат, рақамлаштириш.

Бугунги кунда, жамият ҳаётининг қайси соҳаси ва йўналиши бўлмасин ахборот-коммуникация технологиялари ва рақамли технологияларсиз тасаввур қилиш қийин. Шунга мувофиқ, юртимизда рақамли иқтисодиётни фаол ривожлантириш, барча тармоқ ва соҳаларда, энг аввало, давлат бошқаруви, таълим, соғлиқни сақлаш ва қишлоқ хўжалигида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга ҳар қандай ривожланаётган ташкилот ўз фаолиятини автоматлаштириш ғояси туғилади ва у асосида ташкилотнинг барча функциялари ва муаммоларини автоматлаштириш билан ҳал қилиш ишини уйдalamaсада, бироқ қисман ечим сифатида қараш мумкин.

Замонавий бизнес муҳити ташкилотлардаги жараёнларни автоматлаштириш учун ажралмас воситага айланиб бораётган бир вақтда рақамли ва ахборот технологиялари ҳам жадал ривожланмоқда. Бизнес-

жараёнларга ахборот технологияларини жорий этиш ўзи билан бир қатор муҳим афзалликлар ва ўзгаришларни олиб келмоқда.

Рақамлаштириш ва ахборот технологияларидан фойдаланишнинг асосий фойдаси ташкилот самарадорлигини оширишдир. Замонавий ИТ-ечимларни жорий этиш туфайли иш жараёнларини оптималлаштириш, вақт ва ресурс харажатларини камайтириш, шунингдек, топшириқларни бажаришнинг аниқлигини ошириш ҳақиқатга айланди. Ахборот технологиялари компаниянинг турли бўлимлари ўртасида узлуксиз ўзаро таъсир ўтказишга имкон беради, бутун ташкилотнинг янада самарали ишлашига ёрдам беради. Бизнеснинг мослашувчанлиги ва атроф-муҳитдаги ўзгаришларга мослашиши ахборот технологиялари интеграцияси орқали мумкин бўлади. Янги бозор талабларига тез мослашиш ва ўзгаришларга тезкор жавоб бериш рақобатдош устунликни таъминлайдиган асосий афзалликларга айланади.

Хавфсизлик ва хавфларни камайтириш ҳам ахборот технологияларини қўллаб-қувватлайдиган жараёнларни автоматлаштириш орқали назорат остида қолади. Технология бизга янада ишончли тизимларни яратиш ва потенциал хавфларни янада самарали бошқариш имконини беради.

Бошқарув жараёнларига ахборот технологияларини жорий этишнинг муҳим жиҳати мижозларга хизмат кўрсатиш ва мижозлар эҳтиёжини қондириш даражасини оширишдир. Автоматлаштириш сизга хизматларни тезроқ ва аниқроқ кўрсатиш имконини беради, бу эса мижозлар ўртасидаги муносабатларни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Ташкилотнинг инновацион ривожланиши ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш билан ҳам чамбарчас боғлиқ. Улар бизнесни ривожлантириш учун янги имкониятларни очиб, ўзгаришлар ва инновацияларнинг “ҳайдовчи”ларига айланади. Умуман олганда жараёнларни автоматлаштириш учун ахборот технологиялари замонавий бизнес маконининг ажралмас қисми бўлиб, динамик иқтисодий муҳитда ташкилотларнинг самарадорлигини, инновацион ривожланишини ва барқарорлигини таъминлайди.

Рақамли жадал ривожланиш даврида давлат органлари хизмат кўрсатиш самарадорлиги ва сифатини ошириш учун ўз жараёнларини рақамлаштириш ва модернизация қилиш муаммосига дуч келмоқда. Ахборот технологияларини жорий этиш ушбу жараённинг ажралмас элементига айланиб, давлат бошқарувига анъанавий ёндашувларни қайта ишлаб чиқади.

Давлат органлари ва ташкилотларида рақамли ҳамда ИТ -технологияларини жорий этишнинг асосий йўналиши электрон ва рақамли ҳукумат концепциясидир. Онлайн хизматлар ва электрон порталлар фуқароларнинг давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлигини янада қулай, тезкор

ва шаффоф қилади. Фуқаролар хизматлар ва маълумотлардан жисмоний мавжуд бўлмасдан фойдаланиш имкониятига эга бўлиб, хизматлар самарадорлиги ва қониқиш даражасини оширади.

Шу сабабли давлат ташкилотлари жуда катта ҳажмдаги маълумотларни қайта ишлайдилар дейиш мумкин. Маълумотларни бошқариш ва қайта ишлаш учун ахборот тизимлари маълумотларни самарали йиғиш, сақлаш ва таҳлил қилиш имконини беради. Бу нафақат ахборотни қайта ишлашга сарфланадиган вақтни қисқартиради, балки кўпроқ маълумотга эга бўлган қарорларни қабул қилишга ёрдам беради, шунингдек, жамият олдидаги шаффофлик ва масъулиятни оширади.

Давлат органлари ва ташкилотларида ахборот тизимлари бухгалтерия ҳисоби ва молиявий жараёнларни яхшилайти. Бюджетни режалаштириш, харажатларни ҳисобга олиш ва молиявий операциялар мониторингини автоматлаштириш давлат молиясини янада самарали ва масъулиятли бошқаришга ёрдам беради. Ходимларни бошқаришнинг электрон тизимларининг жорий этилгани давлат органларига кадрлар ресурсларини самарали бошқариш имконини бермоқда. Карера ўсишини кузатиш, ишга олиш ва ўқитиш жараёнларини автоматлаштириш инсон ресурслари ишини оптималлаштиришга ёрдам беради.

Шу билан бир қаторда, бугунги даврга келиб Давлат органлари ва ташкилотларида очиқ маълумотларнинг муҳимлигини тобора кўпроқ тан олишмоқда десак адашмаган бўламиз. Ахборотдан аҳолининг фойдаланиши давлат органлари фаолиятининг шаффофлигини, шунингдек, қарорлар қабул қилиш жараёнларида жамоатчиликнинг фаол иштирокини таъминлайди.

Давлат органлари ва ташкилотларидаги жараёнларни автоматлаштиришга қаратилган ахборот технологиялари ва ахборот тизимлари уларнинг замонавий ривожланишининг асосий омили ҳисобланади. Улар нафақат жорий операциялар ва жараёнларни тартибга солибгина қолмай, балки давлат хизматларини янада самаралироқ кўрсатишга ҳисса қўшади ва шу орқали рақамли асрда давлат бошқаруви эволюциясини таъминлайди.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. M.Azimjanova, T.Muradova, M.Pazilova. Informatika va axborot texnologiyalari.O'quv qo'llanma. "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati", Toshkent-2003[1]
2. M Aripov, B.Begalov va boshqalar. Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma-Toshkent "Noshir", 2009[2]
3. Axborot texnologiyalari M.Aripov, B. Begalov, Sh. Begimqulov,. M. Mamarajabov. [3]
4. Axborot texnologiyalari.A.T. Kenjaboev, B. Sultonov Toshkent-2019[4]